

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát - oblastní pracoviště Brno

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální školy, Brno, Vídeňská 26/28

Vídeňská 26/28, 639 00 Brno

Identifikátor školy: 610 300 679

Termín konání orientační inspekce: 16. – 18. duben 2002

Čj.	121 085/2002-11066
Signatura	ol2zv503

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Speciální školy Brno, zřízené jako státní příspěvková organizace, přešly v souladu s platnou legislativou dnem 1. dubna 2001 do působnosti Jihomoravského kraje se sídlem v Brně, Žerotínovo náměstí 3/5. Zřizovací listina č.j. 16/75 ze dne 29. května 2001 nahrazuje v plném rozsahu zřizovací listinu ze dne 31. 12. 1991 včetně jejich změn a doplňků. Podle rozhodnutí, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 21. 6. 2001 škola sdružuje zvláštní školu s kapacitou 214 žáků, praktickou školu s kapacitou 24 žáků, školní družinu s kapacitou 20 žáků, internátní jídelnu s kapacitou 100 jídel a internát s kapacitou 28 lůžek (internát nebyl předmětem orientační inspekce). V době inspekce bylo do 20 tříd zvláštní školy zařazeno 200 žáků, dvou tříd praktické školy 19 žáků a jednoho oddělení školní družiny 14 žáků.

Škola a její součásti sídlí ve třech budovách blízko centra města Brna. 10 tříd nižších ročníků zvláštní školy je umístěno v pronajatých prostorách Základní školy na Horní ul., zbývajících 10 tříd zvláštní školy a 2 třídy praktické školy sídlí v hlavní budově na ulici Vídeňské. Školní jídelna je v prostorách internátu na ulici Jílová.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Hospitace probíhaly ve všech třídách a ročnících zvláštní i praktické školy. Úroveň plánování, přípravy i podmínek výuky je hodnocena souhrnně. Kvalita vzdělávání je vzhledem k charakteru vzdělávacích programů v praktické i zvláštní škole (jejích jednotlivých stupních) posouzena komplexně. Pouze úroveň výuky pracovního vyučování zvláštní školy jako profilujícího předmětu je hodnocena samostatně.

Plánování a příprava vzdělávání

Vzdělávání žáků probíhalo podle vzdělávacího programu zvláštní školy schváleného MŠMT pod č.j. 22 980/97-22 dne 20. 6. 1997 a vzdělávacího programu praktické školy s dvouletou přípravou 63 – 42 – 2 č.j. 16 735/93-24 s platností od 1. září 1993. Časová dotace odpovídala v hospitovaných předmětech vzdělávacím programům. Pečlivě zpracované tematické plány nižšího stupně zvláštní školy zahrnovaly všechny okruhy učiva v souladu s učebními osnovami, ovšem většinou bez stanovených cílů. Ve vyšších ročnících plány obsahovaly převážně jen časové rozvržení témat podle učebnic, se kterými pracují žáci. Návaznost a posloupnost probírané látky však byla v jednotlivých ročnících zvláštní i praktické školy zajištěna. Pouze v předmětu matematika, jak vyplynulo ze zápisů v třídních knihách a sešitech žáků, není na vyšším stupni zvláštní školy rovnoměrně rozvržena výuka geometrického učiva. Pro žáky, kteří se svými školními výkony i vzdělávacími předpoklady z různých důvodů liší od ostatních, jsou zpracovány individuální plány na celkově dobré úrovni. Bezprostřední přípravě na hodiny věnovali všichni vyučující náležitou pozornost, která se pozitivně odrážela v celkové organizaci výuky. V menší míře byly, zejména u starších žáků, promyšleny vzdělávací cíle. Často byly zaměněny s tématem hodiny.

Plánování výchovně- vzdělávací činnosti je hodnoceno jako velmi dobré.

Podmínky vzdělávání

Personální podmínky jsou z hlediska předepsané odborné a pedagogické způsobilosti na zvláštní škole téměř vynikající, což se většinou promítalo do kvality výchovně-vzdělávací práce. Pouze jedna vyučující nemá vysokoškolské studium speciální pedagogiky. V praktické škole čtyři z pěti pedagogů nemají pedagogickou způsobilost pro výuku na střední škole. Vzhledem k několikaleté praxi i vzájemnému předávání zkušeností se tato skutečnost v kvalitě práce s žáky negativně neodrážela. Všichni vyučující na škole pracovali s velkým osobním nasazením, jednotlivé žáky dobře znali a umožňovali jim úspěšné uplatnění ve školní práci.

Prostorové a materiální zázemí tříd je na rozdílné úrovni. Vybavení tříd umístěných v pronajatých prostorách na Horní ulici poměrně opotřebovaným nábytkem a dalšími zdroji učebních informací je na nižší úrovni než ve srovnatelných typech škol. Také nedostatečné vybavení pro relaxaci a pohybové aktivity žáků, stejně jako evidentně delší čas nevytvořené prostory celkově zhoršují psychohygienické podmínky pro výchovně vzdělávací proces. V budově na Vídeňské ulici, kde sídlí ředitelství školy se svým zázemím, jsou pro výuku k dispozici kromě kmenových tříd také tělocvična, dílna, učebna vybavená pro pěstitelské práce, odborná pracovna pro přípravu pokrmů, dvě pracovny pro výuku šití děvčat a keramická dílna s malou pecí a hrnčířským kruhem. Pro pěstitelské práce je využíván také školní pozemek za budovou. Dobré vybavení všech učeben umožňuje, zejména ve třídách praktické školy, připravovat žáky pro praktické činnosti v souladu se zaměřením školy. Velmi dobrou úroveň výtvarných a pracovních činností dokladovala vkusná výzdoba společných prostor i některých tříd. Většina tříd byla esteticky upravená, učebny byly vybaveny moderním i starším, ale dobře udržovaným nábytkem. Nástěnné obrazy, magnetické tabule s přehledy probraného učiva a vystavené žákovské práce tvořily většinou pěkné a podnětné prostředí. V hospitovaných hodinách používali učitelé demonstrační pomůcky, různé doplňkové učební materiály i písemnosti a předměty z běžného denního života. V několika třídách je umístěno video a televizor, promyšleně využívané k obohacení výuky. Sbírkou jednotlivých předmětů jsou vybaveny běžnými staršími pomůckami, prozatím nezačala jejich postupná modernizace. Pomůcky pro činnostní výuku v odborných předmětech nejsou v potřebném množství. Žáci jsou vybaveni ucelenou řadou učebnic, pracovními a běžnými sešity.

Psychohygieně nebyla v hodinách věnována cílená pozornost, pouze způsob organizace výuky (časté střídání metod) občas umožňoval uvolnění žáků a povzbuzení jejich pozornosti. Pro relaxaci žáků byl vytvářen menší časový prostor zpravidla na začátku, nebo na konci hodiny, což se nejevilo jako nejvhodnější. V rámci pitného režimu škola žákům zprostředkovává možnost zakoupení mléka a jogurtů.

Podmínky pro výchovně-vzdělávací činnost dosahují celkově průměrné úrovně.

Průběh vzdělávání na zvláštní škole

První stupeň

Ve většině sledovaných hodin byla výuka dobře organizována. Častým střídáním metod a pohotovým reagováním na únavu žáků se vyučujícím dařilo vytvářet atmosféru pozitivního očekávání a radosti ze školní práce. Úkoly byly zadávány diferencovaně s ohledem na osobní tempo žáků. K pestrosti výuky přispívala i bohatá škála využívaných pomůcek a obrazového materiálu. Nové učivo navazovalo na upevněné předchozí poznatky. Jen ojediněle byl výklad založen na verbálních aktivitách učitele, kdy se i přes názornou výuku nedařilo žáky zaujmout. Ti dostávali většinou příležitost k vyjádření svých nápadů a myšlenek, byli vedeni ke

správnému verbálnímu projevu. Pracovní návyky měli dobře zvládnuté a osvojené. Naopak situací pro vzájemnou komunikaci, kooperaci a řešení úkolů při skupinové práci vznikalo poměrně málo. Na vstupní i průběžnou motivaci kladli vyučující patřičný důraz, zařazovali různé soutěže, zajímavé činnosti, vyprávění, hru na hudební nástroj. Nešetřili také pochvalou, povzbuzováním a pozitivním hodnocením, posilovali sebevědomí žáků a schopnost sebehodnocení. Při jejich samostatné práci jim poskytovali pomoc a radu. Žáci se chovali většinou slušně, akceptovali dohodnutá pravidla, byli vedeni k vzájemnému respektu a toleranci.

Průběh vzdělávání na prvním stupni je hodnocen ve všech sledovaných jevech (organizace, metody, formy, motivace, hodnocení, interakce a komunikace) jako velmi dobrý.

Druhý stupeň

Při výuce převažovaly ve sledovaných hodinách frontální metody práce založené zejména na odpovědích žáka na otázky učitele. Ostatní žáci většinou jen přihlíželi a společně pak zaznamenávali řešené úkoly do sešitů. Pouze ojediněle využívali vyučující konkrétní pomůcky jako podnět pro výklad učiva, většinou pracovali jen s obrázky a texty učebnic. S výjimkou jedné hodiny neumožňovaly volené metody a formy práce rozvoj schopnosti žáků samostatně pracovat a spolupracovat při hledání řešení úkolů. Diferenciaci prováděli učitelé prostřednictvím individuální podpory žákům v průběhu jejich samostatné práce. Při ní také hodnotili jejich výsledky a pokrok vzhledem k individuálním možnostem. Pozitivně laděné hodnocení spolu s často zařazovanou průběžnou motivací, která vycházela ze zážitků žáků a jejich znalostí z praktického života, udržovaly jejich zájem a vedly je ke splnění zadaných úkolů. Menší prostor byl v některých třídách vytvořen pro vzájemnou komunikaci žáků a případnou prezentaci své práce. Vztahy mezi žáky a pedagogy byly otevřené, žáci respektovali autoritu učitele a chovali se podle daných pravidel. Pouze v jedné páté třídě byla výuka negativně ovlivňována nežádoucími projevy chlapce s poruchami chování. Učitelka situaci, i přes maximální vypětí a vysokou míru trpělivosti, zvládala jen velmi obtížně. Tento problém je nezbytně řešit.

Všechny jevy sledované v rámci výuky druhého stupně (organizace, metody, formy, motivace, hodnocení, interakce a komunikace) byly hodnoceny jako průměrné.

Třetí stupeň

Ve všech sledovaných hodinách řídili učitelé výuku účelně, důsledně sledovali, zda žáci rozumí pokynům a zadáním a dbali na jejich písemný projev. V práci volili převážně frontální přístupy, přesto se jim většinou dařilo žáky do výuky zapojit. Jejich samostatnou aktivitu navozovali v menší míře, tam kde ji však zařadili, pracovali žáci s větším zájmem a využití vyučovacího času bylo efektivnější. Ve všech hodinách vyučující dbali na upevňování základních pracovních návyků, dodržování pracovních postupů a vedli žáky k využívání pomůcek při řešení zadaných úkolů. Prostor pro pochopení učiva vytvářeli podle jejich potřeb, proto žáci nové poznatky přijímali bez větších obtíží. Zpětnou vazbu o pochopení a zvládnutí vyučované látky získávali převážně ústní formou. Při řešení úkolů vyučující poskytovali žákům pomoc, oceňovali jejich snahu a pokrok v závislosti na jejich individuálních schopnostech. Pro motivování vhodně volili úkoly, které jim umožní řešit základní problémy v praktickém životě. Příležitosti ke sdělení vlastních zkušeností umožňovali ojediněle, vedli však žáky k vzájemnému hodnocení a toleranci ke spolužákům. Ve většině hospitovaných hodin však neprováděli potřebné shrnutí učiva ani celkové zhodnocení práce. Některé hodiny byly ukončeny až po zvonění.

Organizace výuky, metody a formy, interakce a komunikace je hodnocena jako velmi dobrá, motivace a hodnocení jako průměrné. Celkově je průběh výuky na třetím stupni hodnocen jako velmi dobrý.

Pracovní vyučování

Hospitace proběhly ve třídách druhého a třetího stupně zvláštní školy, v pracovním vyučování dívek, kde probíhaly práce v domácnosti. Výuka vycházela z platných učebních osnov, týdenní hodinová dotace podle platných učebních dokumentů byla dodržena. Vyučující mají zpracovány tematické plány pro každou skupinu, ale jejich úroveň je různá. Některé zahrnují všechny složky pracovního vyučování, cíle i prostředky k jejich naplňování. Jiné jsou velmi formální, pouze vyjmenovávají činnosti, kterými se žáci v průběhu školního roku budou zabývat. Z hlediska celoškolského pojetí výuky pracovního vyučování je v tematických plánech málo sledována vzájemná propojenost a návaznost učiva v ročnících i ve skupinách, stejně jako zahrnutí všech složek pracovního vyučování pro všechny skupiny. Bezprostřední příprava na vyučování byla ve sledovaných hodinách dobrá a odpovídala potřebám výuky.

Pracovní vyučování je organizováno od 6. ročníku ve skupinách chlapců a dívek. Odborná a pedagogická kvalifikace všech hospitovaných vyučujících byla v souladu s příslušnou právní normou. Pro výuku prací v domácnosti jsou k dispozici dvě odborné učebny – kuchyňka a šicí dílna. Obě jsou odpovídajícím způsobem vybaveny a umožňují kvalitní plnění vzdělávacích cílů, i když vzhledem k velkému počtu skupin a ke skutečnosti, že tyto učebny využívá i praktická škola, je nezbytné vyučovat i v kmenových třídách. Sledované skupiny byly početně malé, takže tato skutečnost nebyla na úkor kvality výuky.

V hospitovaných hodinách pracovaly žákyně samostatně na zadaném výrobku. Učitelky se spíše snažily ponechat jim prostor pro dlouhodobější samostatnou činnost s jistou mírou vedení a poskytováním okamžité zpětné vazby. Výrobky byly zadávány jednotně, ovšem každá žákyně měla možnost pracovat vlastním tempem. Důraz byl kladen na estetické provedení výrobku a jeho praktický užitek. Žákyně se projevovaly přirozeným, bezprostředním způsobem, komunikovaly s vyučujícími i mezi sebou otevřeně, celková atmosféra hodin byla příjemná a povzbuzující. Vyučující využívali především pozitivní zpětné vazby a hodnocení a cíleně podporovali individuální rozvoj jejich volných vlastností, což se díky nízkému počtu dívek ve skupinách dobře dařilo.

I přes průměrnou úroveň plánování, je celkově kvalita sledované výuky pracovního vyučování hodnocena jako velmi dobrá.

Průběh vzdělávání v praktické škole

Ve dvou třídách praktické školy jsou žáci vzděláváni pro výkon jednoduchých činností v oblastech praktického života. V hospitovaných hodinách všeobecně vzdělávacích předmětů vyučující uplatňovali převážně frontální způsob práce. Promyšleně však diferencovali obtížnost zadávaných úkolů i tempo jejich plnění s ohledem na schopnosti a možnosti jednotlivých žáků tak, aby upevňovali, procvičovali a obohacovali jejich konkrétní dovednosti a znalosti. K motivaci i přiblížení učiva využívali situací a předmětů z běžného života a veškerou činnost směřovali k posilování postojů a sociálních dovedností potřebných pro bezproblémové zapojení do společnosti. Málo však zařazovali činnosti vyžadující vzájemnou spolupráci žáků, při které je více podporován rozvoj jejich strategií myšlení a samostatné rozhodování. Při pracovních činnostech, které ve vzdělávacím programu převažují, je důsledně vedli ke zvládnutí jednoduchých praktických činností a pochopení jejich významu pro život. Dbali na upevnění správných pracovních postupů a náměty volili vždy tak, aby výsledky práce byly žáky

využitelné v jejich dalším životě. Pro splnění úkolů jim poskytovali dostatek času, úkoly byly přiměřené a pro všechny splnitelné. Vyučující zadávali instrukce jasně a srozumitelně, průběžně žáky motivovali a hodnotili. Byli trpěliví, svým vlídným, ale důsledným přístupem přispívali k pěkné atmosféře, která při vyučování panovala. Při práci ve skupinách si žáci vzájemně pomáhali, byli vcelku všímaví a ohleduplní k sobě navzájem. Komunikace mezi nimi navzájem i s dospělými byla otevřená, s důvěrou sdělovali své zážitky a obraceli se o radu.

Organizace, metody formy, motivace, hodnocení, interakce i komunikace jsou hodnoceny ve výuce v praktické škole jako velmi dobré.

Školní družina

Součástí základní školy je jedno oddělení školní družiny, do které je zapsáno 14 žáků, z nichž dva ji navštěvují pouze ráno a jeden chodí po obědě domů.

Výchovně-vzdělávací činnost zabezpečuje jedna vychovatelka, která nesplňuje požadavky pedagogické způsobilosti. Družina je umístěna v kmenové třídě v budově na Horní ulici. Prostorové podmínky jsou pouze vyhovující. Třída je malá, školní nábytek zabírá celou její plochu. Tato skutečnost negativně ovlivňuje i podmínky psychohygienické. Chybí relaxační koutek s kobercem, kde by mohly děti odpočívat, i prostor pro pohybové aktivity. Vybavení společenskými hrami, stavebnicemi a hračkami je vzhledem k počtu žáků sice dostatečné, ale některé z nich jsou ještě zcela nové, nepoužité, uloženy ve skříni na chodbě. Materiálu pro pracovní a výtvarné činnosti měli žáci v době konání inspekce nedostatek. V řízení družiny byly v oblasti výchovně-vzdělávacích činností zjištěny nedostatky v plnění obsahu celoročního plánu. Ten se zcela liší od zápisů v přehledu výchovně-vzdělávací práce. Neobsahuje také náplň činností odpočinkových, přípravu na vyučování a jiné činnosti. Zařazena je v něm individuální logopedická péče, pro kterou však nemá vychovatelka patřičnou kvalifikaci. V rámci družiny pracuje jednou týdně výtvarný kroužek, vedený paní vychovatelkou. Povinná dokumentace je řádně vedena.

Výchovně-vzdělávací činnost je realizována prostřednictvím odpočinkových, rekreačních a zájmových aktivit. Ty jsou v průběhu odpoledne, s výjimkou relaxační části, předkládány formou nabídky. Respektována je přitom individualita a zvýšená unavitelnost žáků i jejich zájmy.

Činnost školní družiny je hodnocena jako průměrná.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Na základě posouzení jednotlivých jevů sledovaných ve výuce na zvláštní a praktické škole i v činnosti školní družiny je úroveň vzdělávání poskytovaného školou celkově hodnocena jako velmi dobrá. Jisté nedostatky se projeví v oblasti materiálně technických a psychohygienických podmínek, což v některých případech negativně ovlivňovalo kvalitu výuky. Méně promyšlené a systematické je plánování pracovního vyučování na zvláštní škole a činnost školní družiny.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Základním dokumentem pro plánování je koncepce školy do roku 2005 vycházející z materiálu zpracovaného ředitelkou ke konkurznímu řízení v prosinci roku 2000. Koncepce obsahuje výčet velkého množství cílů, bez rozlišení priorit a ve většině případů i způsobu jejich naplňování. Lze z ní však vysledovat dlouhodobé záměry, které jsou v souladu s celospolečenskými požadavky. Také navazující obsáhlý celoroční plán v pěti oblastech vymezuje bez určení priorit soubory úkolů, které mají k dané oblasti mnohdy malý vztah a často jsou zaměněny s prostředky plnění. Chybí také uvedení zodpovědnosti pracovníků za splnění jednotlivých úkolů a termíny jejich realizace. Plán obsahuje velké množství příloh dokladujících činnost školy i jejich součástí. Zaměstnanci byli s koncepcí i plánem seznámeni a k cílům a úkolům v nich stanovených se mohli vyjádřit. Na tvorbě některých součástí plánu se také podíleli.

Systém plánování je z hlediska kvality, rozsahu a účelnosti hodnocen jako průměrný. Nejsou v něm ujasněny priority z hlediska dlouhodobých záměrů školy a jejich rozpracování do cílů dlouhodobých a střednědobých.

Organizování

Organizace školy je přehledně zakotvena v organizačním řádu a schématu řízení základní školy. Uvedené materiály obsahují systém umožňující operativní řízení školy. Jsou zde uvedeny povinnosti pracovníků i další činnosti spojené s výkonem jejich povolání. Plynulý chod školy je zajištěn především rozvrhem hodin a vnitřním řádem školy. Ten je v části týkající se základních povinností pracovníků podrobný a konkrétní, v části určené žákům jsou vymezeny pouze jejich povinnosti. Práva, obsahuje dobře zpracovaný, ve třídách zveřejněný dokument Práva a povinnosti žáků. S řády byli žáci prokazatelně seznámeni na začátku školního roku. K zajištění bezpečnosti jsou vypracovány řády odborných učeben umístěné v příslušných prostorách. Pro zkvalitnění výchovně-vzdělávací práce jsou na škole zřízena dobře fungující metodická sdružení jednotlivých předmětů. Vedení školy umožňuje zaměstnancům podíl na řízení prostřednictvím pravidelně svolávaných porad. Zápisy z pedagogických rad jsou přehledně vedeny, kromě výsledků žáků řeší i další pedagogickou problematiku. Velmi dobře zajišťují předávání potřebných informací zaměstnancům školy. Informační systém mezi všemi pracovišti i ve vztahu k rodičům funguje pružně, je zajišťován standardními postupy. Pro zlepšení vzájemné komunikace nabízí škola rodičům také konzultační hodiny výchovného poradce. Vyčerpávající souhrn informací o škole i její činnosti poskytuje výroční zpráva. Nad rámec svých běžných povinností pracovníci organizují pro žáky řadu zájmových aktivit (16 zájmových kroužků). Škola se účastní spousty výtvarných i sportovních soutěží, a tím prezentuje svoji činnost a výsledky na veřejnosti. Pro zkvalitnění a obohacení výchovy i vzdělávání spolupracuje s mnoha odbornými poradenskými pracovišti i sdruženími a aktivitami zabývajícími se zejména problematikou minorit a závadového chování dětí a mládeže.

Povinná dokumentace i osobní dokumentace žáků je řádně vedena. Zjištěné nedostatky byly v průběhu inspekce odstraněny. Ochrana osobních údajů je zajištěna.

Oblast organizování je hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení pracovníků a jejich motivování vychází z koncepce školy. Ředitelka jasně stanovuje úkoly svým podřízeným a vyžaduje jejich plnění. Pro zajištění kvality výuky i plnění dalších úkolů využívá plně odbornou a pedagogickou způsobilost vyučujících. Pedagogičtí pracovníci jsou zapojeni do dalšího vzdělávání učitelů v souladu s koncepčními záměry školy. Plán vzdělávání je standardně zpracován na základě požadavků a osobního zájmu pedagogických pracovníků, tak i potřeb školy. Jeho konkretizaci provádí ředitelka podle nabídky akcí a možnosti účasti jednotlivých učitelů. Na konci školního roku je vyhodnoceno skutečné zapojení pedagogů do dalšího vzdělávání formou výčtu absolvovaných kurzů a akcí. Tvořivost a iniciativa pracovníků jsou využívány v organizování zájmových a mimoškolních aktivit. Pomoc začínající učitelce je zajištěna uvádějící učitelkou, ze strany vedení školy je promyšlená a systematická. Systém hmotného a morálního stimulování pracovníků není dosud s ohledem na krátké funkční období ředitelky školy a řadu dalších specifických úkolů kladených na vedení školy dostatečně naplňován. Kritéria pro hodnocení pracovníků jsou zpracována v obecné rovině. Sebehodnocení školy je realizováno na pedagogické radě a ve výroční zprávě školy.

Vedení a motivování pracovníků je hodnoceno jako průměrné.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní a hospitační činnost ředitelky a zástupkyně je zaměřena na všechny součásti školy. Četnost hospitací z hlediska potřeby kontroly úrovně vzdělávací práce na škole a z hlediska objektivního hodnocení kvality práce jednotlivých pedagogických pracovníků je v tomto školním roce dostatečná. Hospitační záznamy však mají spíše popisný charakter, neobsahují úkoly a opatření pro zkvalitňování práce učitelů a závěry jsou velmi obecné. Systém a kvalita hospitační činnosti neposkytují dostatečný obraz o práci jednotlivých učitelů. Méně účinná je rovněž kontrola vedení pedagogické dokumentace. Výsledky vzdělávání ředitelka kontroluje průběžným sledováním písemných prací z jednotlivých předmětů. Prospěch, chování a absence žáků jsou pravidelně vyhodnocovány na jednání pedagogických rad. Využití poznatků z kontrolní a hospitační činnosti pro pozitivní ovlivňování další práce školy však není ze zápisů z pedagogických rad ani z jiných materiálů zřejmé.

Kontrolní mechanismy jsou vytvořeny, nejsou však ve všech oblastech činnosti školy dostatečně účinné, mají celkově průměrnou úroveň.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Vedení školy se snaží vytvářet podmínky pro zkvalitnění výchovně-vzdělávací činnosti školy. Přes poměrně krátké působení ve funkci se ředitelce podařilo i díky svému vstřícnému a otevřenému přístupu k zaměstnancům dosáhnout pozitivních změn v organizaci školy. Při stanovení záměrů a cílů však nejsou ujasněny a formulovány priority v souvislosti s potřebami školy v jednotlivých oblastech.

Celkově jsou podmínky pro vzdělávání hodnoceny jako průměrné.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ke zhodnocení efektivnosti využívání prostředků státního rozpočtu bylo stanoveno kontrolované období kalendářní rok 2001.

Hodnocení efektivnosti čerpání NIV

Speciální školy obdržely ze státního rozpočtu (dále jen SR) na neinvestiční výdaje (dále jen NIV) dotaci ve výši 14 069 000 Kč, což představuje 89,7 % celkových nákladů školy. Přidělené finanční prostředky SR byly čerpány a zúčtovány v plné výši. Za kalendářní rok 2001 škola vykázala záporný výsledek hospodaření ve výši 5 786,83 Kč.

V upraveném rozpočtu pro rok 2001 byl stanoven limit prostředků na platy, ostatní platby za provedenou práci, zákonné pojištění a základní příděl fondu kulturních a sociálních potřeb ve výši 93,67 % a na ostatní neinvestiční výdaje 6,33 % z celkové výše dotace.

Hodnocení efektivnosti čerpání mzdových prostředků

Závazné ukazatele mzdové regulace byly speciálním zařízením v kontrolovaném období dodrženy. Limit prostředků na platy a na ostatní platby za provedenou práci byl čerpán v plné výši. U stanoveného limitu počtu zaměstnanců byla vykázána úspora 1,835 zaměstnance (přepočtený počet).

Správnost zařazení do platových tříd, platových stupňů a vyplácení zvláštních příplatků bylo ověřeno u čtrnácti zaměstnanců školy. Ve všech případech byli pracovníci podle platných právních předpisů zařazení do platové třídy v souladu se skutečně vykonávanou pracovní činností. Kontrolou správnosti zařazení zaměstnanců do platových stupňů byl zjištěn ve dvou případech chybný zápočet praxe. V jednom případě je důsledkem nedoplatek a v druhém přeplatek na mzdě. U pěti pracovníků organizace dojde k posunu platového postupu, který nebude mít vliv na čerpání prostředků státního rozpočtu. Ve všech ostatních kontrolovaných případech byli pracovníci zařazení v souladu s průběhem započítatelné praxe a podle platných právních předpisů.

Vedení základní školy má vytvořen systém hmotného stimuluování pracovníků, osobní příplatky a odměny jsou diferencovány a řídí se kritérii uvedenými ve vnitřním platovém předpise. Způsob vyplácení osobních příplatků a odměn je v souladu s platnými právními předpisy. Celková částka nenárokových složek platu, která činila v roce 2001 16,648 % limitu prostředků na mzdy, byla v kontrolovaném období vyplacena v poměru 56,27 % osobních příplatků ku 43,73 % odměn a jejich poskytnutí bylo vždy řádně zdůvodněno.

Tvorba fondu kulturních a sociálních potřeb (dále jen fond) odpovídala platné legislativě. Finanční prostředky fondu byly v kontrolovaném období roku 2001 použity v souladu se zpracovanými zásadami a stanoveným účelem.

Hodnocení efektivnosti čerpání ONIV

Příspěvek ze státního rozpočtu na ostatní neinvestiční výdaje (dále jen ONIV) činil 890 000 Kč, což je 6,33 % z celkových neinvestičních výdajů. Na učebnice a učební pomůcky bylo použito 6,47 %, na další vzdělávání zaměstnanců 1,85 %, na pořízení osobních ochranných pracovních pomůcek 1,06 %, na cestovné 2,34 %. Na provozní náklady školy zahrnující výdaje za spotřebu energií, úhradu nájemného, odpisy majetku, materiál pro potřeby školy, služby telekomunikací, opravy, zpracování dat a konzultace a programové vybavení bylo použito

88,28 % z poskytnutého příspěvku

Přepočtem bylo zjištěno, že náklady na jednoho žáka ze státního rozpočtu činily 270 Kč u výdajů za učebnice a učební pomůcky. Kontrola věcné a formální správnosti byla provedena u dokladů souvisejících s čerpáním NIV a ONIV. Účetní operace týkající se čerpání dotace ze SR byly prováděny v souladu s účtovou osnovou a stanovenými postupy účtování pro příspěvkovou organizaci.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

V roce 2001 byly speciálním školám přiděleny účelově vázané finanční prostředky ve výši 15 000 Kč na další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen DVPP). Prostředky byly čerpány na úhradu nákladů pedagogických pracovníků k prohloubení odbornosti ve specializaci, kterou vyučují, na vzdělání v oblasti cizích jazyků a na nákup odborné literatury. Účelové prostředky byly v plné výši využity na vzdělávací programy a akce DVPP. Finanční vypořádání bylo provedeno v souladu s platnými právními předpisy.

Hodnocení efektivity čerpání investičních prostředků

Speciální školy neobdržely ve sledovaném období investiční prostředky ze SR.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Výroční zpráva o hospodaření příspěvkové organizace školy za rok 2001 je výstižná a obsahuje ekonomické údaje o hospodaření školy.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

V oblasti čerpání mzdových prostředků došlo, z důvodu chybně stanoveného platového stupně, u jedné pracovnice k nedoplatku a u dvou pracovníků k přeplatku na mzdě. Chybně stanovený platový postup, který neměl vliv na čerpání prostředků státního rozpočtu, byl u čtyř pracovníků organizace.

V ostatních kontrolovaných oblastech nebylo ve sledovaném období zjištěno nevhodné nebo neefektivní čerpání prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu. Poskytnuté prostředky byly účtovány v souladu se státním rozpočtem.

ŠKOLNÍ JÍDELNA

Hodnocení podmínek a organizace stravování

Stravovací zařízení poskytuje oběd žákům zvláště praktické školy i zaměstnancům školy v době školního vyučování. Mimo to zajišťuje celodenní a podle potřeby celoroční stravování 28 žákům s dobrovolným pobytem nebo s nařízenou ústavní výchovou, ubytovaných na internátě. Školní jídelna je proto zařazena do sítě škol, předškolních a školských zařízení jako jídelna internátní. Umístěna je ve sníženém přízemí budovy internátu na ulici Jílové. V jídelně budovy internátu probíhá celodenní stravování, dále sem dochází na oběd žáci a zaměstnanci z elokovaného pracoviště umístěného v Základní škole Brno, Horní ulice. Do hlavní budovy školy na ulici Vídeňské je strava dovážena pracovníkem školy na

vozíku v termonádobách a vydávána ve výdejně zřízené v prvním podlaží budovy. Služby cizím strávníkům jídelna neposkytuje.

Prostory varné kuchyně včetně skladu potravin, brambor a hrubé přípravný jsou dlouhodobě v provozu a tomu odpovídá celkový stav zařízení. Většina varného a technologického vybavení kuchyně je původní, ale dosud plně funkční a dobře udržovaná. V souladu s finančními možnostmi školy byla část zařízení obměněna a ve stávajících prostorách byla zřízena šatna zaměstnanců, která slouží i jako denní oddychová místnost personálu kuchyně. V prostorách stravovacího zařízení je umístěna také kancelář vedoucí školní jídelny, která v době konání inspekce nebyla z důvodu pracovní neschopnosti přítomna.

Z celkového počtu žáků speciálních škol je ve školním roce přihlášeno ke stravování 33,6 %. Zájem o stravování z řad docházejících žáků není příliš velký. Kapacita jídelny je však v současné době téměř naplněna (činí 100 hlavních jídel, denně je připravováno v průměru 95 obědů). Pro žáky a zaměstnance je připravováno stejné hlavní jídlo váhově odlišené podle příslušné věkové kategorie.

Hodnocení finančních, výživových a spotřebních ukazatelů

Strava byla připravována podle receptur pro školní stravování. Z denních výdejk potravin vyplývá, že byly používány potraviny v souladu se stanovenými technologickými postupy a zásadami přípravy stravy pro děti školního věku, s výjimkou častého používání masoxu na dochucení polévek.

Dodržování stanovených výživových norem pomocí výpočtu spotřebního koše potravin, kde je sledována v souladu s příslušnou vyhláškou průměrná spotřeba deseti vybraných druhů potravin na strávníka a den, nebylo v roce 2001 vedoucí školní jídelny ověřováno.

Z vyhodnocené pestrosti jídelních lístků a skladby hlavních jídel ve dvou náhodně vybraných měsících vyplývá nedostatečné zařazování zeleninových polévek, zeleniny ve formě salátů, rybiho a drůbežího masa, ovoce, mléka a mléčných výrobků jako součást obědů. Skladba celodenního jídelníčku pro ubytované žáky, t.j. pro 26 % všech strávníků, kdy je podáváno pět jídel denně (snídaně, přesnídávka, oběd, svačina a večeře), již tyto nedostatky, s výjimkou nízkého zařazení rybích a drůbežích pokrmů, nevykazovala.

Finanční normativy na nákup potravin pro děti a zaměstnance byly v kontrolovaném období stanoveny v souladu s vyhláškou o školním stravování. Čerpání finančního limitu v jednotlivých měsících nebylo vyrovnané. Celkový finanční limit kontrolovaného roku byl překročen o 5 700,91 Kč.

Hodnocení správnosti, úplnosti a věrohodnosti vedení jednotné evidence

Účetní evidence školního stravování byla vedena písemně na příslušných tiskopisech. I když některé doklady v měsíčním vyúčtování jídelny nebyly zcela vypovídající a přehledné (neúplný doklad o vyúčtování příspěvku z FKSP na závodní stravování bez seznamu pracovníků, doklad předpisu stravného bez uceleného přehledu o přeplatcích a nedoplatcích stravného), předložená evidence ve výdejkách potravin, záznamech stravovaných osob a poplatků a skladových kartách podávala přehled o hospodaření školní jídelny.

V roce 2001 byly zjištěny nedostatky v plnění výživových ukazatelů, v pestrosti a skladbě jídelního lístku. Vedení základní jednotné evidence školního stravování nebylo zcela přehledné a vypovídající. V kontrolovaném období byl překročen finanční limit na nákup potravin. Činnost školní jídelny byla hodnocena jako průměrná.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výchovné poradenství a prevence sociálně patologických jevů

Organizace výchovného poradenství na škole odpovídá jejím potřebám. Zodpovědnost je rozdělena mezi dva pedagogy. Jeden se věnuje žákům na prvním stupni, kde je stěžejní činnost zaměřena na podporu problémových žáků, zajištění diagnostiky a poskytování konzultací vyučujícím. Na druhém stupni je výchovný poradce navíc zaměřen i na profesionální orientaci žáků a poskytování služeb s touto činností spojených. Evidence jednání s rodiči žáků, institucemi i odbornými pracovišti je dobře a přehledně vedena. Podchycuje vzniklé problémy i postupy školy při jejich řešení. Velice dobře je vedena dokumentace žáků a záznamy z pozorování jejich školní práce i sociálních vztahů v průběhu jednotlivých pololetí. Kvalita těchto pozorování umožňuje zachytit problémy konkrétních žáků včas a dále s nimi cíleně pracovat, zároveň je také dobrým zdrojem informací při změně vyučujícího popř. i školy. Přestože výchovní poradci nemají pro tuto funkci předepsané vzdělání, je jejich činnost kvalitní, poskytuje a vyučujícím i žákům podporu a možnost konzultací. Výchovný poradce je členem vedení školy.

Oblast prevence sociálně patologických jevů je školou velmi dobře zajištěna. Určený metodik zpracoval program prevence, který je průběžně aktualizován a je součástí ročního plánu školy na dva roky. Zaměřuje se na zajištění aktivit pro žáky i rodiče a spolupráci s výchovnými poradci a vyučujícími, kteří potřebná témata zařazují do výuky. Zahrnuje i případné kontakty s odborníky na danou problematiku. Pro žáky, kteří v této oblasti experimentovali zajišťuje návštěvu odborných a poradenských pracovišť, vede o nich i způsobech řešení jejich problémů přehled. Plnění plánu i realizované činnosti každoročně vyhodnocuje. Hodnocení je součástí výroční zprávy.

Výchovné poradenství i prevence sociálně patologických jevů jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Tematická inspekce

Souběžně s orientační inspekcí byla realizovaná tematická inspekce „Vyhodnocení postupu při přerazování žáků zvláštních škol do základních škol“. Zjištění z této tematické inspekce, která probíhá i v jiných školách, budou zveřejněna ve Zprávě ČŠI o školním roce 2001/2002.

Výkaznictví a statistika

Ve statistickém výkaze o společném stravování dětí a mládeže Výkaz Škol (MŠMT) V 17-01 podle stavu k 15. 10. 2001 nebyla správně vykázána kategorie strávnicků nad 15 roků. Jedná se o stravující se žáky praktické školy, kteří byli ve výkaze zahrnuti do počtu žáků zvláštních škol, přestože měli být vykázáni ve vyšší věkové kategorii.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina příspěvkové organizace JmK č.j. 16/75 ze dne 29. května 2001
- Dodatek č. 1 č.j. 30/75 ze dne 20. prosince 2001 ke Zřizovací listině č.j. 16/75
- Rozhodnutí, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 21. 6. 2001
- Koncepce rozvoje Speciálních škol, Brno, Vídeňská 26/28 2001 - 2005
- Celoroční plán práce pro školní rok 2001/2002
- Tématické plány, individuální plány žáků
- Osobní dokumentace žáků
- Třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy
- Protokoly o komisionálních zkouškách
- Záznamy o práci v nepovinných předmětech a zájmových útvarech
- Organizační řád, Provozní řád ZŠ, Vnitřní řád
- Rozvrh hodin
- Výroční zpráva pro školní rok 2000/20001
- Povolení výjimek z počtu žáků na třídách ve školním roce 2001/2002
- Rozhodnutí ŘŠ o prodloužení školní docházky čtyř žáků
- Rozhodnutí ŘŠ o uvolnění z výuky pro žáka IV. ročníku
- Dokumentace výchovných poradců, plán profesní přípravy, zprávy třídních učitelů
- Minimální preventivní protidrogový program a jeho aktualizace
- Zápisy z činnosti metodických sdružení
- Dokumentace školní družiny: plán, řád školní družiny, docházkový sešit, zápisové lístky, přehled výchovné práce
- Zápisy z pedagogických a provozních porad, porad vedení školy
- Deník úrazů, jednací protokol
- Protokol o předání rozpočtu na rok 2001 ze dne 14. 2. 2001
- Rozpočtové opatření číslo 026 ze dne 23. 10. 2001
- Rozpočet upravený na období 1-3/2001 a na období 4-12/2001
- Finanční vypořádání dotací poskytnutých transferem v roce 2001 ze dne 4. 2. 2002
- Výkaz Škol V19-01 o ubytovacím zařízení ze dne 22. 10. 2001
- Výkaz Škol V4-01 o speciálních školách ze dne 5. 10. 2001
- Výkaz Škol V4a-01 o speciálních školách ze dne 5. 10. 2001
- Výkaz Škol V4b-01 o speciálních školách ze dne 5. 10. 2001
- Výkaz Škol V17-01 o společném stravování dětí a mládeže podle stavu ke dni 15. 10. 2001
- Výstupní protokol o zápisu vstupních údajů z výkazu o pracovnících a mzdových prostředcích v regionálním školství P 1-04 za období 1.–4. čtvrtletí 2001 ze dne 2. 1. 2002
- Rozvaha organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací sestavená k 31. 12. 2001 Úč OÚPO 3-02 ze dne 9. 1. 2002

- Výkaz zisku a ztráty organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací sestavený k 31. 12. 2001 Úč OÚPO 4-02 ze dne 9. 1. 2002
- Příloha organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací sestavená k 31. 12. 2001 Úč OÚPO 5-02 ze dne 9. 1. 2002
- Opis účtového rozvrhu pro rok 2001
- Výpis zkrácené hlavní knihy k 31. 12. 2001
- Obraty účtů 501, 512, 518, 521, 524, 527 a k nim příslušné prvotní účetní doklady, týkající se čerpání dotace státního rozpočtu
- Vnitřní platový předpis Speciálních škol, Brno, Vídeňská 26/28 platný od 1. 1. 2001
- Osobní spisy všech pedagogických pracovníků
- Osobní spisy zaměstnanců osobní čísla 25, 1740, 16, 34, 18, 1225, 1925, 71, 36, 103, 53, 65, 33, 31, 61 a 1320
- Zpráva o činnosti příspěvkové organizace k 31. 12. 2001 ze dne 8. 3. 2002
- Výroční zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2001 ze dne 8. 3. 2002
- Zásady čerpání FKSP pro rok 2001 ze dne 6. 2. 2001, Rozpočet FKSP na rok 2001 ze dne 3. 1. 2001
- Zásady pro poskytování bezúročných půjček z FKSP ze dne 10. ledna 2001
- Vyúčtování FKSP za rok 2001, obraty účtu 912 a k nim příslušné prvotní doklady
- Doklady o měsíčním vyúčtování školní jídelny za jednotlivé měsíce roku 2001
- Jídelní lístky za měsíce květen a říjen 2001
- Podkladová inspekční dokumentace

ZÁVĚR

Průběh a výsledky vzdělávání jsou hodnoceny jako velmi dobré, jeho podmínky jako průměrné. Činnost školní družiny je posouzena jako průměrná.

Finanční prostředky státního rozpočtu byly v kontrolovaných oblastech vzhledem k účelu jejich poskytnutí využity efektivně.

Činnost školní jídelny byla hodnocena jako průměrná, byly zjištěny nedostatky v plnění výživových ukazatelů, v pestrosti a skladbě jídelního lístku i přehlednosti vedené evidence. V kontrolovaném období byl překročen finanční limit na nákup potravin.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Hana Sedláčková	Sedláčková Hana, v.r.
Členové týmu	Mgr. Jan Dusík	Dusík Jan, v.r.
	Mgr. Libuše Parmová	Parmová Libuše, v.r.
	Mgr. Zdeňka Vladíková	Vladíková Zdeňka, v.r.
	Mgr. Věra Vojtová, Ph.D.	Vojtová Věra, v.r.
Další zaměstnanci ČŠI	Hana Linhartová Miroslava Šustáčková	

V Blansku dne 20. května 2002

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 28. 5. 2002

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Anna Sedláčková, ředitelka Speciálních škol, Brno, Sedláčková Anna, v.r.
Videňská 26/28 podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: KÚ Jihomoravského kraje, odbor školství	121 099/2002-11066	2002-06-17
Zřizovatel: KÚ Jihomoravského kraje, odbor školství	121 099/2002-11066	2002-06-17
Rada školy: není	---	---

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány